

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره هشتم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۸۷/۳/۲۸

شماره چاپ ۳۷

شماره ثبت ۳۷

دوشوری

طرح اصلاح موادی از آئین نامه داخلی
مجلس شورای اسلامی

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: تدوین آئین نامه داخلی مجلس

فرعی:

اداره کل قوانین

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

باتوجه به گذشت هشت سال از اجراء آئین نامه داخلی مجلس شورای

اسلامی، مشخص گردید که نواقص زیادی در آن وجود دارد که منجر به کاهش کارآمدی مجلس شورای اسلامی می گردد و ضمانت اجرای لازم برای جلوگیری از هدررفتن وقت مجلس و نمایندگان در آن پیش بینی نشده است، لذا به منظور افزایش بهره برداری از وقت مجلس و کاهش زمان هدر رفته و استفاده مناسب از وقت کمیسیونها، طرح ذیل با قید یک فوریت تقدیم می گردد.

روح الله حسینیان - ابوترابی - قربانی - باهنر - انوشیروان محسنی - کوچک زاده - شریعتی - حاجی بابایی - آجورلو - علی کریمی - کوهکن - محبی نیا - رضارحمانی - دلاور - عوض حیدرپور - قدرت الله علیخانی

طرح اصلاح موادی از آئین نامه داخلی

مجلس شورای اسلامی

ماده ۱ - متن زیر به عنوان ماده (۵۷) مکرر الحاق می شود.

ماده ۵۷ مکرر - چنانچه حداقل نصف اعضاء کمیسیون نسبت به عملکرد

و نحوه ایفای وظایف هر یک از اعضاء هیأت رئیسه کمیسیون خود معترض باشند

می توانند اعتراض خود را از طریق هیأت رئیسه مجلس به کمیسیون تدوین آئین نامه

داخلی ارسال نمایند.

کمیسیون تدوین آئین‌نامه داخلی موظف است ظرف ده روز از تاریخ ارجاع، تشکیل جلسه داده و با حضور نماینده معترض و فرد یا افراد مورد اعتراض به موضوع رسیدگی و گزارش خود را از طریق هیأت رئیسه مجلس به کمیسیون ذی‌ربط ارسال نماید.

کمیسیون ذی‌ربط موظف است در اولین جلسه هفته بعد موضوع را ضمن درج در برنامه هفتگی، در دستور کار خود قرار داده و از نماینده کمیسیون تدوین آئین‌نامه داخلی نیز جهت شرکت در جلسه دعوت به‌عمل آورد. در جلسه کمیسیون ابتداء تقاضای استیضاح‌کنندگان و گزارش کمیسیون تدوین آئین‌نامه داخلی قرائت و پس از صحبت یک نفر از استیضاح‌کنندگان و یک نفر مخالف هرکدام حداکثر به مدت ده دقیقه و سپس صحبت فرد یا افراد مورد استیضاح هرکدام حداکثر به مدت سی دقیقه، موضوع استیضاح به رأی اعضاء کمیسیون ذی‌ربط گذاشته خواهد شد. چنانچه دو سوم اعضاء حاضر کمیسیون به استیضاح رأی موافق دهند فرد یا افراد جانشین وی در جلسه بعد کمیسیون تعیین خواهند شد.

ماده ۲ - متن زیر به عنوان تبصره به ماده (۵۹) آئین‌نامه الحاق می‌گردد:

تبصره - کمیسیون ویژه مانند کمیسیونهای تخصصی مجلس حق رسیدگی به لوائح، طرحها، سؤالات، تقاضای تحقیق و تفحص و سایر امور ارجاع شده از ناحیه هیأت رئیسه مجلس را دارد.

ماده ۳ - ماده (۶۱) آئین‌نامه به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۶۱ - وظایف ناظرین عبارتند از:

۱ - نظارت بر تنظیم برنامه‌ها و سیاستهای مالی، استخدامی، خدماتی، تبلیغی و انتظامات مجلس.

۲ - نظارت بر روند تهیه و پیشنهاد بودجه سالیانه مجلس و پیگیری مراحل بعدی آن.

۳ - نظارت بر حفظ، اداره و ثبت ابنیه و اموال و مؤسسات مجلس.

۴ - پیگیری مشکلات نمایندگان و ارائه راه حل مناسب به هیأت رئیسه.

۵ - سایر وظایفی که توسط هیأت رئیسه واگذار می شود.

ماده ۴ - ماده (۶۳) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۶۳ - هیأت رئیسه موظف است در تهران با استفاده از کارکنان، ساختمانها و امکانات موجود و در مراکز شهرستانهای حوزه انتخابیه با تأمین هزینه های لازم، زمینه ارتباط مردم با نمایندگان را فراهم سازد. اعتبارات مورد نیاز در بودجه سالانه مجلس پیش بینی می شود.

ماده ۵ - ماده (۶۴) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۶۴ - هیأت رئیسه مجلس می تواند برای رسیدگی به امور مهم و

اساسی کشور بخشی از یک جلسه مجلس یا تمام آن را اختصاص دهد.

این قبیل جلسات می تواند به تشخیص هیأت رئیسه، علنی رسمی یا

غیر علنی و غیر رسمی باشد.

چنانچه ده نفر از نمایندگان یا دولت یا قوه قضائیه درخواست چنین

جلسه ای داشته باشند پس از تصویب مجلس برگزار خواهد شد.

تبصره - دستور این جلسات و چگونگی اداره آن توسط هیأت رئیسه

تعیین خواهد شد.

ماده ۶ - ماده (۶۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

هیأت رئیسه موظف است فهرست اعتبارنامه‌های ارجاعی به شعب را تکثیر و در اختیار نمایندگان قرار دهد. چنانچه نماینده‌ای به هر یک از اعتبارنامه‌ها معترض باشد، حداکثر ظرف مدت دو روز از تاریخ انتشار فهرست فوق‌الذکر اعتراض خود را به صورت مستدل همراه با مدارک و مستندات جدید کتباً به شعبه مربوطه تقدیم می‌دارد. شعبه موظف است حداقل بیست و چهار ساعت قبل از بررسی هر اعتبارنامه از معترضین جهت توضیح اعتراض خود دعوت به عمل آورد. تبصره - در صورت عدم حضور معترض یا معترضین یا جدید نبودن مدارک ارائه شده در شعبه، حق طرح اعتراض در جلسه علنی را نخواهد داشت مگر آن که عدم حضور آنان به تشخیص هیأت رئیسه با عذر موجه بوده باشد و همچنین در صورتی که شعبه در موعد مقرر از معترض یا معترضین دعوت به عمل نیاورد، آنان می‌توانند در جلسه علنی اعتراض نمایند.

ماده ۷ - دو تبصره به شرح زیر به ماده (۸۲) الحاق می‌گردد:

تبصره ۱ - نمایندگان مجلس می‌توانند از مجلس یا دستگاهی که از آنجا مأمور شده‌اند حقوق خود را دریافت نمایند.

چنانچه نماینده درخواست حقوق از دستگاه متبوع خود نماید همانند شاغلین در آن دستگاه حقوق و مزایای وی پرداخت خواهد شد و در هر حال یک حقوق بیشتر دریافت نخواهد کرد.

تبصره ۲ - نمایندگان مجلس نمی‌توانند غیر از نمایندگی به شغل دیگری مشغول باشند یا عضویت هیأت مدیره و مدیرعاملی شرکتهای خصوصی و دولتی را بپذیرند.

تدریس در دانشگاهها و انتصابات مستقیم مقام رهبری از این موضوع مستثنی می‌باشد.

ماده ۸ - اصلاحات زیر در ماده (۸۸) انجام می‌شود:

- عبارت «یکصد ساعت متوالی» به «پنجاه ساعت» و عبارت «دویست و پنجاه ساعت غیر متوالی» به «یکصد ساعت» کاهش می‌یابد.

ماده ۹ - ماده (۹۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۹۱ - برای هر دو ساعت عدم حضور غیرمجاز نمایندگان از جلسات مجلس و کمیسیونها یک روز از حقوق آنها کسر و قبل از پایان هر جلسه علنی اسامی آنان با میزان عدم حضور قرائت و در مشروح مذاکرات مجلس ثبت خواهد شد و هر سه ماه یک بار اگر حداقل در یک سوم ساعت مجلس و کمیسیونها غایب غیرموجه باشند به اطلاع عموم خواهد رسید.

ماده ۱۰ - ماده (۱۰۲) آئین‌نامه به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۰۲ - تمامی گزارشهای کمیسیونها در دستور مجلس است ولی دستور هفتگی متناسب با تعداد جلسات هر هفته توسط هیأت رئیسه مجلس تهیه و پس از چاپ و توزیع بر تابلو مخصوص نصب می‌شود و رعایت ترتیب آن الزامی است.

در صورت تقاضای پانزده نفر از نمایندگان یا هیأت وزیران و تصویب هیأت رئیسه طرحها و لوایح اولویت پیدا خواهد کرد.

تغییر دستور هفتگی برای جلسه آتی تنها با تقاضای پانزده نفر از نمایندگان یا هیأت وزیران و تصویب مجلس امکانپذیر است.

ماده ۱۱ - ماده (۱۰۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۰۶ - در هر جلسه رسمی به‌جز جلسات بررسی لوایح برنامه توسعه و بودجه سالانه و رأی اعتماد یا استیضاح وزراء، چهارنفر از نمایندگان می‌توانند به نوبت و طبق فهرستی که قبلاً به قید قرعه توسط هیأت رئیسه تنظیم شده است، حداکثر به مدت پنج دقیقه در یک جلسه نطق نمایند. همچنین دونفر از نمایندگانی که در آن جلسه نوبت نداشتند باشند و یک ساعت قبل از شروع جلسه در لوح مخصوص ثبت‌نام کرده باشند، می‌توانند حداکثر به مدت پنج دقیقه نطق نمایند. در صورتی که بیش از دو نفر از نمایندگان متقاضی این نطق باشند، هیأت رئیسه به قید قرعه به دونفر وقت خواهد داد.

هیچ یک از نمایندگان نمی‌تواند ظرف مدت سه ماه بیش از یک بار از نطق استفاده نماید.

ماده ۱۲ - اصلاحات ذیل در ماده (۱۰۸) به عمل می‌آید:

- جزء (۲) بند(الف) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۲ - درمورد کلیات هر طرح یا لایحه، ابتدا مخبر کمیسیون حداکثر پنج دقیقه به ارائه گزارش می‌پردازد، پس از آن حداکثر پنج نفر مخالف و پنج نفر موافق به ترتیب یک نفر مخالف و یک نفر موافق و هر یک حداکثر پنج دقیقه صحبت می‌کنند سپس در مورد طرحها ابتدا نماینده دولت و پس از آن مخبر کمیسیون اصلی و درمورد لوایح ابتدا مخبر کمیسیون اصلی و سپس نماینده دولت حداکثر ده دقیقه و مخبر کمیسیون حداکثر پنج دقیقه صحبت می‌کنند.

تبصره ۱ - درمورد طرحها و لوایح مهم یا مفصل با پیشنهاد رئیس جلسه یا بیست و پنج نفر از نمایندگان و رأی اکثریت مطلق نمایندگان حاضر، می‌توان تعداد

مخالف و موافق و وقت نماینده دولت و مخبر کمیسیون را حداکثر تا دو برابر افزایش داد تا ناطقان دیگری نیز هرکدام ده دقیقه صحبت نمایند.

تبصره ۲ - در مورد طرحهای دو یا سه فوریتی و طرحهایی که کمیسیون اصلی گزارش نداده است یکی از طراحان می تواند به جای مخبر در ابتدا و انتهای رسیدگی صحبت کند.

- جزءهای (۳) و (۴) و تبصره آن از بند (الف) حذف می شود.

- در سطر دوم جزء (۵) بند (الف) کلمه «از» حذف و عبارت «در برابر» جایگزین می شود.

- در جزء (۵) بند (الف) در سطر پنجم عبارت «توجیه پیشنهاد کفایت مذاکرات الی...» حذف و عبارت «توضیح نماینده دولت و مخبر کمیسیون در مورد پیشنهادها» جایگزین می شود.

- در سطر ششم جزء (۵) بند (الف) عبارت «و عدم فوریت» حذف و عبارت «و یا سلب فوریت و مخالفت با آن» جایگزین می شود.

- بند (ج) ماده (۱۰۸) به شرح زیر اصلاح و دو تبصره به آن الحاق می شود:

ج - مذاکره در باب کلیات لایحه بودجه سالانه کل کشور، برای اظهارات مجموع نمایندگان مخالف حداکثر یکصد و پنجاه دقیقه و برای اظهارات نمایندگان موافق حداکثر یکصد و پنجاه دقیقه و برای هر یک از مخالفان و موافقان که به ترتیب صحبت می کنند حداکثر پانزده دقیقه خواهد بود. مجموع اظهارات مخبر کمیسیون و نمایندگان دولت حداکثر هشتاد دقیقه می باشد که چهل دقیقه آن به مخبر کمیسیون در ابتدا و انتها و چهل دقیقه به نمایندگان دولت اختصاص می یابد.

تبصره ۱ - مدت‌های مذکور در باب کلیات مستمم بودجه، یک یا چند دوازدهم و اصلاحیه بودجه به میزان نصف مدت‌های مقرر در بند فوق است.

تبصره ۲ - در صورتی که تعداد متقاضیان صحبت اعم از موافق یا مخالف بیش از ده نفر باشند با نظارت یکی از منشیان هیأت رئیسه، ده نفر به قید قرعه از بین متقاضیانی که در موعد مقرر ثبت‌نام کرده‌اند تعیین خواهند شد و افراد تعیین شده می‌توانند حق خود را فقط به نمایندگانی که ثبت‌نام کرده و در قرعه‌کشی تعیین نشده‌اند واگذار نمایند.

- متن زیر به عنوان بند (ه) به ماده (۱۰۸) اضافه می‌شود:

ه - پیش از اخذ رأی برای انتخاب حقوقدانان شورای نگهبان و همچنین رئیس و دادستان دیوان محاسبات، هریک از افراد مذکور می‌توانند حداکثر پنج دقیقه در جلسه علنی مجلس مشخصات، سوابق کاری، تحصیلات و برنامه‌های خود را که حداقل چهل و هشت ساعت قبل به صورت کتبی بین نمایندگان توزیع شده‌است به اطلاع نمایندگان برسانند.

ماده ۱۳ - ماده (۱۱۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۱۵ - نمایندگان می‌توانند درباره مسائل مهم مملکتی یا بین‌المللی یا مناسبت‌های خاص بیانیه صادر نموده و به رئیس جلسه تحویل نمایند چنانچه بیانیه صادره به امضاء حداقل بیش از نصف مجموع نمایندگان رسیده باشد متن آن بدون ذکر اسامی نمایندگان در پایان جلسه علنی مجلس قرائت و طی نامه رسمی به مراجع ذی‌ربط ارسال خواهد شد و اسامی نمایندگان امضاءکننده بیانیه در مشروح مذاکرات چاپ می‌شود.

تبصره ۱ - تشخیص انطباق موضوع بیانیه با مفاد ماده مذکور به عهده رئیس جلسه خواهد بود.

تبصره ۲ - توزیع هرگونه نامه، گزارش، بروشور و امثال آن در صحن مجلس طبق دستورالعملی خواهد بود که توسط هیأت رئیسه تصویب و به اطلاع نمایندگان خواهد رسید.

ماده ۱۴ - ماده (۱۲۰) آئین نامه به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۲۰ - نصاب رأی گیری در مجلس، کمیسیون، کمیته و شعبه در

موارد مختلف به شرح زیر خواهد بود:

الف - اکثریت چهار پنجم مجموع نمایندگان:

۱ - اصلاحات جزئی خطوط مرزی کشور. (اصل ۷۸ قانون اساسی)

ب - اکثریت سه چهارم مجموع نمایندگان:

۱ - توقف انتخابات و ادامه کار مجلس سابق در زمان جنگ و اشغال

نظامی (اصل ۶۸ قانون اساسی)

۲ - مصوبات جلسه رسمی غیرعلنی (اصل ۶۹ قانون اساسی)

ج - اکثریت دو سوم مجموع نمایندگان:

۱ - تصویب درخواست مراجعه به آراء عمومی. (اصل ۵۹ قانون اساسی)

۲ - تصویب عدم کفایت رئیس جمهور. (اصل ۸۹ قانون اساسی)

۳ - تصویب تقاضای سه فوریت طرحها و لوایح.

د - اکثریت دو سوم نمایندگان حاضر:

۱ - تصویب آئین نامه داخلی مجلس و تفسیر آن.

۲ - تصویب تشکیل جلسه رسمی غیرعلنی مجلس.

۳ - تصویب تقاضای دو فوریت طرحها و لوایح.

۴ - تصویب موضوع بند (۶) و تبصره (۳) ماده (۱۳۴) آئین نامه.

۵ - تغییر دستور هفتگی مجلس.

هـ - اکثریت مطلق نمایندگان حاضر:

- ۱ - انتخاب رئیس برای مجلس، کمیسیون، کمیته، شعب (نوبت اول)
 - ۲ - انتخاب اعضاء حقوقدان شورای نگهبان.
 - ۳ - انتخاب رئیس و دادستان دیوان محاسبات کشور.
 - ۴ - رأی اعتماد به وزراء
 - ۵ - رأی به استیضاح وزراء
 - ۶ - تصویب قوانین و تفسیر آن.
 - ۷ - تصویب انجام تحقیق و تفحص.
 - ۸ - تصویب تقاضای یک فوریت طرحها و لوایح.
 - ۹ - تصویب موضوعات اصول (۷۷)، (۷۹)، (۸۰)، (۸۲) و (۸۳) قانون اساسی و سایر مواردی که در این آئین نامه و سایر قوانین و مقررات برای آنها کلمه «تصویب» آورده شده است.
 - ۱۰ - تصویب وضع قوانین آزمایشی و تصویب دائمی اساسنامه سازمانها توسط کمیسیونهای مجلس و دولت طبق اصل (۸۵) قانون اساسی.
 - ۱۱ - انتخاب ده نفر از نمایندگان موضوع اصل (۱۷۷) قانون اساسی.
 - ۱۲ - تصویب موارد ارجاعی به مجمع تشخیص مصلحت نظام.
 - ۱۳ - تعیین تعداد اعضاء کمیته‌های هر کمیسیون.
- و - اکثریت نسبی با حداقل رأی بیش از یک سوم نمایندگان حاضر:
- انتخاب نمایندگان جهت عضویت در هیأت تحقیق و تفحص و کمیسیونهای تخصصی، تحقیق، تدوین آئین نامه داخلی مجلس، تلفیق، مشترک، ویژه و جابه‌جایی نمایندگان در کمیسیونها.

ز - اکثریت نسبی:

۱ - انتخاب رئیس برای مجلس، کمیسیون، کمیته و شعبه برای مرحله دوم.

۲ - انتخاب اعضاء هیأت‌های رئیسه مجلس، کمیسیون، کمیته و شعبه.

۳ - انتخاب نمایندگان جهت نظارت در مجامع و شوراها و سازمانها.

۴ - انتخاب اعضاء کمیته‌های هر کمیسیون.

ح - اکثریت موافق به نسبت مخالف (بدون احتساب آراء ممتنع):

- تصویب اعتبارنامه نمایندگان

ماده ۱۵ - تبصره زیر به ماده (۱۰۸) آئین‌نامه الحاق گردد:

تبصره - در کلیه مواردی که در این آئین‌نامه، نمایندگان می‌توانند به‌عنوان

موافق یا مخالف صحبت کنند رعایت ترتیب ثبت‌نام و یا درخواست صحبت الزامی

است. در مواردی که تعداد متقاضیان صحبت یا نطق بیش از تعداد تعیین شده در

این آئین‌نامه باشد یکی از منشی‌های هیأت رئیسه موظف است به قید قرعه از بین

افرادى که در موعد مقرر ثبت‌نام کرده‌اند افراد مورد نیاز را تعیین نماید. افراد

تعیین شده، حق واگذاری نوبت خود را به نماینده دیگر خواهند داشت.

ماده ۱۶ - ماده (۱۲۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۲۱ - رأی‌گیری در مجلس به غیر از مواردی که در این آئین‌نامه

برای آن طرق دیگری مشخص شده است با دستگاه الکترونیکی انجام می‌شود.

تبصره - در موارد نقص فنی دستگاه الکترونیکی، حداکثر برای یک هفته

رأی‌گیری با قیام و قعود یا طرق دیگر انجام می‌شود. تمدید این مهلت با پیشنهاد

رئیس جلسه و موافقت مجلس خواهد بود.

ماده ۱۷ - ماده (۱۶۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۶۵ - نحوه رسیدگی به طرحها و لوایح دو فوریتی، پس از تصویب

فوریت به شرح زیر می‌باشد:

۱ - حداکثر ظرف مدت چهار ساعت طرح یا لایحه چاپ و توزیع شود.

۲ - پیشنهادهای نمایندگان حداکثر بیست ساعت پس از تصویب فوریت

چاپ و توزیع به هیأت رئیسه تسلیم می‌شود.

۳ - حداکثر هفتاد و دو ساعت پس از چاپ و توزیع در دستور کار جلسه

مجلس قرار می‌گیرد.

۴ - پیشنهادهای نمایندگان چاپ و حداقل دو ساعت قبل از شروع

مذاکرات در اختیار نمایندگان قرار می‌گیرد.

ماده ۱۸ - یک تبصره به شرح زیر به ماده (۱۶۸) اضافه می‌شود:

تبصره ۳ - دولت یا نمایندگان می‌توانند به موجب یک ماده واحده دائمی

شدن قوانین آزمایشی یا تمدید مهلت آن را تقدیم مجلس نمایند.

ماده ۱۹ - ماده (۱۸۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۸۱ - اخطار راجع به منافی بودن موضوعات مورد بحث در دستور

جلسه مجلس با قانون اساسی یا سیاستهای کلی نظام و تذکر آئین‌نامه‌ای راجع به

منافی بودن موضوعات مورد بحث جلسه علنی با آئین‌نامه داخلی مجلس یا تخلف

هیأت رئیسه از آئین‌نامه در اداره جلسه علنی مجلس صورت می‌گیرد.

اخطار و تذکر باید به موجب اصل یا ماده‌ای باشد که مستند آن است و

مذاکرات مجلس را قطع و حداکثر ظرف پنج دقیقه بیان می‌شود.

چنانچه رئیس مجلس اخطار یا تذکر را وارد بداند از مجلس رأی می‌گیرد و در صورت تأیید مجلس به آن ترتیب اثر داده و پیشنهادهای اصلاحی نمایندگان شامل حذف و اصلاح را می‌پذیرد و اگر پیشنهادی رأی نیاورد آن را به کمیسیون با قید مدت رسیدگی ارجاع می‌دهد.

هیأت رئیسه موظف است در پایان مدت یادشده موضوع را در دستور کار مجلس قرار دهد.

ماده ۲۰ - ماده (۱۸۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۸۲ - در صورتی که نمایندگان نسبت به اجرای آئین‌نامه داخلی مجلس یا تخلف هیأت رئیسه از آئین‌نامه نسبت به جلسه قبل مجلس ایرادی داشته باشند بعد از نطقهای قبل از دستور یا پایان جلسه علنی حداکثر ظرف پنج دقیقه می‌توانند تذکر دهند. چنانچه رئیس تذکر را وارد بداند برابر ماده (۱۸۱) عمل خواهد نمود.

تبصره - این قبیل تذکرات را ابتداء باید به صورت کتبی یا شفاهی به اطلاع رئیس مجلس برسانند و اگر توضیح رئیس کافی نبود از سخنگاه (تریبون) مجلس اقدام نمایند.

ماده ۲۱ - ماده (۱۹۳) به شرح زیر اصلاح و پنج تبصره به آن الحاق می‌گردد:

ماده ۱۹۳ - نحوه سؤال نماینده از وزیر به شرح زیر خواهد بود:

۱ - هر نماینده می‌تواند درباره هر یک از وظایف وزراء از آنها سؤال کند. سؤال باید کتبی، صریح و مختصر بوده و در فرم مخصوصی که توسط هیأت رئیسه تهیه می‌شود توسط نماینده تنظیم و توسط هیأت رئیسه برای وزیر ارسال شود

وزیر موظف است ظرف حداکثر ده روز پس از تاریخ وصول، پاسخ سؤال را به صورت کتبی ارسال کند.

۲ - چنانچه سؤال کننده از پاسخ وزیر قانع نشود یا وزیر ظرف حداکثر ده روز پاسخ ندهد سؤال کننده تقاضای خود را جهت ارجاع سؤال به کمیسیون تخصصی به هیأت رئیسه تسلیم می نماید.

۳ - هیأت رئیسه موظف است حداکثر ظرف یک هفته سؤال را به کمیسیون تخصصی ذی ربط ارسال نماید.

۴ - کمیسیون موظف است چنانچه سؤال را در چهارچوب اصل (۸۸) قانون اساسی تشخیص دهد، ظرف ده روز جلسه ای با حضور وزیر و سؤال کننده تشکیل دهد و پس از استماع نظرات سؤال کننده و وزیر و بررسی های لازم و کسب سوابق به موضوع رسیدگی کند. وزیر موظف است در کمیسیون حاضر شود و به سؤالات پاسخ دهد.

۵ - چنانچه سؤال کننده توضیحات وزیر را قانع کننده نداند و سؤال به تشخیص اکثریت مطلق اعضاء کمیسیون براساس مفاد اصل هشتاد و هشتم (۸۸) قانون اساسی و با رعایت سایر اصول قانون اساسی قابل طرح در مجلس باشد کمیسیون ظرف ده روز گزارش بررسی سؤال را جهت رسیدگی در جلسه علنی به هیأت رئیسه ارسال می نماید.

۶ - هیأت رئیسه موظف است پس از وصول گزارش کمیسیون، سؤال را به ترتیب وصول در دستور جلسه علنی مجلس قرار دهد. تشخیص تعداد سؤالاتی که در هر هفته باید در دستور جلسات علنی قرار گیرد با هیأت رئیسه است و فهرست سؤالاتی که از کمیسیونها واصل شده است به اطلاع نمایندگان می رسد.

تبصره - برطبق اصل هشتاد و هشتم (۸۸) قانون اساسی، وزیر مورد سؤال مکلف است حداکثر ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ توسط هیأت رئیسه در مجلس حضور یافته و پاسخ دهد، در غیر این صورت از طرف رئیس مجلس بازخواست می‌شود، مگر آن که وزیر رسماً و با عذر موجه به تشخیص هیأت رئیسه تقاضای تأخیر حداکثر برای مدت ده روز نموده باشد.

۷ - در جلسه علنی بدون توضیح مخبر کمیسیون ابتدا سؤال کننده به مدت حداکثر پانزده دقیقه سؤال خود را مطرح نموده و سپس وزیر به مدت حداکثر بیست دقیقه پاسخ می‌دهد و در صورت قانع نشدن نماینده، رئیس جلسه قانع کننده بودن پاسخ وزیر را به رأی خواهد گذاشت. در صورتی که نظر اکثر نمایندگان حاضر به قانع کننده نبودن پاسخ وزیر باشد رئیس مجلس موظف است موضوع را به رئیس جمهور جهت رسیدگی ارجاع نماید.

۸ - انصراف نماینده از سؤال تا قبل از رأی گیری در جلسه علنی به صورت کتبی در هر مرحله پذیرفته می‌شود و سؤال مختومه می‌گردد.
تبصره ۱ - سؤال کننده یا وزیر می‌تواند از وقت خود در جلسه علنی طی دونویت استفاده نماید.

تبصره ۲ - گزارش کمیسیون حداقل بیست و چهار ساعت قبل از طرح سؤال در مجلس باید چاپ و بین نمایندگان توزیع شود.

تبصره ۳ - در صورتی که سؤال توسط چند نماینده تنظیم گردد باید نماینده منتخب سؤال کنندگان جهت توضیح سؤال در کمیسیون و صحن علنی در فرم مربوط به سؤال مشخص گردد. در صورت عدم توافق سؤال کنندگان نماینده آنها توسط یکی از منشیان هیأت رئیسه به قید قرعه انتخاب خواهد شد.

تبصره ۴ - در مواردی که سؤال مختومه می‌گردد یا عدم حضور غیرموجه سؤال کننده در جلسه کمیسیون یا مجلس یا رأی ندادن مجلس به قانع کننده نبودن پاسخ وزیر، طرح مجدد موضوعات آن سؤال تا یک سال پذیرفته نمی‌شود و هیأت رئیسه نمی‌تواند آن را به کمیسیون ارجاع نماید. تشخیص عدم حضور غیرموجه سؤال کننده حسب مورد با هیأت رئیسه کمیسیون یا هیأت رئیسه مجلس خواهد بود.

ماده ۲۲ - ماده (۱۹۵) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۹۵ - چنانچه در هر دوره مجلس، پاسخهای هر وزیر به سؤالات نمایندگان پنج بار در صحن مطرح و به تشخیص مجلس قانع کننده نباشد، وزیر مزبور باید مجدداً از مجلس، رأی اعتماد کسب نماید.

ماده ۲۳ - ماده (۱۹۸) به شرح اصلاح می‌شود:

ماده ۱۹۸ - هرگاه حداقل بیست و پنج نفر از نمایندگان، تحقیق و تفحص در هر یک از امور کشور را لازم بدانند تقاضای خود را کتباً به هیأت رئیسه مجلس تسلیم نموده و هیأت رئیسه ظرف چهل و هشت ساعت آن را به کمیسیون تخصصی ذی ربط جهت رسیدگی ارجاع می‌نماید. کمیسیون موظف است حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ وصول، اطلاعاتی را که در این زمینه کسب نموده در اختیار متقاضی یا متقاضیان قرار دهد.

در صورتی که متقاضی یا متقاضیان اطلاعات کمیسیون را کافی تشخیص ندهند کمیسیون موظف است ظرف یک هفته از متقاضی یا متقاضیان و بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی ربط دعوت به عمل آورده و دلایل ضرورت تحقیق و تفحص را استماع نماید و ظرف ده روز نظر خود را مبنی بر تصویب یا رد تقاضای تحقیق و تفحص به مجلس گزارش دهد.

این گزارش خارج از نوبت در دستور هفته بعد کاری مجلس قرار می‌گیرد.

چنانچه گزارش کمیسیون مبنی بر تصویب درخواست باشد پس از توضیح مخبر کمیسیون حداکثر به مدت ده دقیقه، گزارش کمیسیون بدون بحث به رأی گذاشته خواهد شد و در صورتی که گزارش کمیسیون مبنی بر رد درخواست باشد پس از توضیح مخبر کمیسیون حداکثر به مدت ده دقیقه نماینده متقاضی یا یکی از متقاضیان تحقیق و تفحص می تواند حداکثر به مدت ده دقیقه از درخواست خود دفاع نماید و سپس رأی گیری برای اصل تقاضای تحقیق و تفحص به عمل می آید. در صورت تصویب انجام تحقیق و تفحص در مجلس، موضوع به همان کمیسیون تخصصی ذی ربط جهت رسیدگی ارجاع می گردد.

کمیسیون موظف است ظرف مدت بیست روز اعضاء هیأت تحقیق و تفحص را که حداقل هفت و حداکثر یازده نفر خواهد بود از بین نمایندگان تعیین و به رئیس مجلس جهت صدور ابلاغ معرفی نماید. حداقل یک سوم از اعضاء هیأت از میان داوطلبانی انتخاب خواهند شد که متقاضی تحقیق و تفحص می باشند. اعضاء هیأت از میان خود یک رئیس، دو نایب رئیس و یک منشی انتخاب می کنند.

هیأت پس از بررسی موضوع تحقیق و تفحص گزارش خود را به کمیسیون تسلیم می نماید. پس از طرح گزارش هیأت در جلسه مشترک اعضاء کمیسیون و هیأت، گزارش نهایی تنظیم شده و پس از تصویب در جلسه مشترک یادشده جهت طرح در صحن مجلس به هیأت رئیسه ارسال می گردد. قبل از تصمیم گیری نهایی وزیر یا مقام مسؤول در جلسه مشترک از عملکرد خود دفاع خواهد نمود.

هیأت رئیسه موظف است گزارش کمیسیون را در دستور هفته بعد کاری مجلس قرار دهد تا توسط مخبر کمیسیون قرائت گردد.

تبصره ۱ - در تقاضای تحقیق و تفحص با تشخیص هیأت رئیسه رعایت موارد زیر الزامی است:

۱ - موضوع واحد داشته باشد و صریح و مشخص بوده و مبهم و کلی نباشد.

۲ - موضوع مربوط به بیش از یک دستگاه یا سازمان نباشد.

۳ - موضوع مشمول واحدهای مشخص از یک دستگاه باشد.

تبصره ۲ - هیأت تحقیق و تفحص می‌تواند از کارشناسان مورد وثوق با تأیید هیأت رئیسه مجلس استفاده نماید. هیأت رئیسه موظف است تنخواه مورد درخواست هیأت را در اختیار رئیس هیأت قرار داده تا براساس تصمیمات هیأت هزینه نماید و با تأیید هیأت رئیسه به هزینه قطعی منظور می‌شود.

تبصره ۳ - چنانچه وزیر یا بالاترین مقام دستگاه مورد تحقیق و تفحص تغییر کرده باشد و تحقیق و تفحص مربوط به عملکرد دوران مسؤلیت آنان باشد باید امکان دسترسی آنان به اسناد و مدارک جهت پاسخگویی به موارد تحقیق و تفحص فراهم گردد.

تبصره ۴ - کلیه مکاتبات هیأت با امضای رئیس و درغیاب او نایب‌رئیس معتبر خواهد بود.

ماده ۲۴ - ماده (۱۹۹) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۹۹ - مهلت انجام تحقیق و تفحص شش ماه از تاریخ صدور ابلاغ اعضاء هیأت توسط رئیس مجلس می‌باشد و در صورت ضرورت با درخواست هیأت و تصویب هیأت رئیسه مجلس تا شش ماه دیگر قابل تمدید می‌باشد. هیأت موظف است حداکثر تا سه ماه پس از پایان مهلت تحقیق و تفحص گزارش خود را به نحوی تنظیم نماید که حداکثر ظرف نیم ساعت در صحن مجلس قرائت شود.

تبصره - کمیسیون موظف است پس از ارائه گزارش هیأت حداکثر ظرف یک‌ماه در مورد آن در جلسات مشترک با هیأت اتخاذ تصمیم نماید.
ماده ۲۵ - یک ماده به شرح زیر به آئین‌نامه الحاق می‌گردد:
هیأت رئیسه موظف است اقدامات لازم جهت تنقیح، تدوین، نگارش و ویرایش حقوقی و ادبی طرحها و لوایح را تا تصویب نهایی در مجلس به عمل آورد.

ماده ۲۶ - یک ماده به شرح زیر به آئین‌نامه الحاق می‌گردد:
در کلیه مواد آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی کلمه «منشی» به «دبیر» و کلمه «کارپرداز» به «ناظر» تغییر می‌کند. ان